

SREDA, 9. MAJ 2001.

1. Predsednik SRJ Vojislav Koštunica razgovarao je tokom svoje prve posete Americi sa američkim predsednikom Džordžom Bušom, potpredsednikom Dikom Čejnijem, državnim sekretarom Kolinom Paelom i savetnikom za nacionalnu bezbednost Kondolizom Rajs. Buš je pokrenuo pitanje NATO bombardovanja SRJ i interesovao se za štetu i "stepen antiamerikanizma u SRJ". Koštunica mu je odgovorio "da ne smemo da zaboravimo šta nam je učinjeno, ali da SRJ gleda u budućnost". Što se tiče saradnje SRJ sa Tribunalom u Hagu, na kojoj Amerika posebno insistira, Koštunica je obećao da će zakon o saradnji SRJ sa tim sudom biti donesen vrlo brzo.

Zajednička ocena Koštunice i predstavnika Bele kuće je da je ova poseta bila istorijska i da njome počinje nova epoha u istoriji jugoslovensko-američkih odnosa.

Predsednik Koštunica je juče u Njujorku primio nagradu "Državnik godine" koju mu je dodelio američki institut "Istok-Zapad" i razgovarao sa generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija (UN) Kofijem Ananom.

2. Guverner Narodne banke Jugoslavije (NBJ) Mlađan Dinkić izjavio je da su uslovi pod kojima je SRJ juče primljena u Svetsku banku (SB) neuobičajeno povoljni. Iako SB u svoje članstvo ne prima nikog ko ne izmiri dugove, SRJ je primljena sa dugom od 1,7 milijardi dolara koji će biti otplaćen tokom narednih 30 godina.
3. Jedan od lidera Srba sa severa Kosmeta i potpredsednik opštine Zvečan Dragiša Milojević tvrdi da u Političkom komitetu za odbranu Severnog Kosmeta postoji grupa ljudi koja švercuje naftu iz uže Srbije u centralni Kosmet tesno saradjući sa Šiptarima. Ovo je poslednja u nizu priča o Srbima koji zarađuju na nesreći svojih sunarodnika sa Kosmeta trgujući sa Šiptarima (nedavno se pričalo i o Srbima koji posreduju u prodaji srpskih imanja). Podsećamo i na to da su u maju i junu 2000. godine beogradsko tržište preplavile cigarete sa akciznim markicama "ministarstva za finansije Republike Kosovo". Takve cigarete su prodavane čak i na kioscima "Politike", a posle reklamacija građana povučene su u skladišta te državne novinske kuće, odakle im se gubi svaki trag.

4. Srpski lekari iz Gračanice tvrde da se nad srpskim bolesnicima u vojnim bolnicama KFOR-a na Kosmetu obavljaju eksperimenti. Kao primer navode nedavnu smrt 28-godišnje Milijane Milatović-Savić tokom operacije u bolnici u Gračanici i činjenicu da 90% operisanih bolesnika mora ponovo da se operiše u bolnici u Kosovskoj Mitrovici.
5. U čuvenoj zvonolivnici u Insbruku (Austrija) počelo je, uz prisistvo delegacije Srpske pravoslavne crkve (SPC), livenje 49 zvona za Hram Svetog Save na Vračaru. Najveće zvono će težiti 5 tona.

ČETVRTAK, 10. MAJ 2001.

6. Njegova svetost patrijarh srpski Pavle i poglavar Poljske pravoslavne crkve Arhiepiskop Sava služili su liturgiju na dan spaljivanja mošti Svetog Save na Vračaru. Mošti Svetog Save spalili su Turci 1594. godine.
7. Premijer Srbije Zoran Đinđić nalazi se u poseti Makedoniji. On se sastao sa makedonskim predsednikom Borisom Trajkovskim i premijerom Ljubčom Georgijevskim.
8. Specijalni izaslanik američkog Stejt departmenta za Balkan Džejsms Perdju poručio je komandantu Kosovskog zaštitnog korpusa (KZK) (zvanične kosovske policije) Agimu Čekuu da "Amerika ne podržava ekstremističke akcije pripadnika KZK u Makedoniji i južnoj Srbiji". Podsećamo da je KZK preimenovana teroristička "oslobodilačka vojska Kosova" (OVK), a da vlasti SRJ već dugo traže da se Agim Čeku izvede pred Tribunal u Hagu zbog ratnih zločina nad Srbima.
9. Bogoslovija "Sveta Tri Jerarha" u Krki (Lika) ponovo će početi da radi na jesen posle 6 godina pauze. Bogoslovija je osnovana još 1615. godine.
10. Komisija za nestala lica Vlade SRJ predala je Hrvatskoj dokumenta o 54 mučenih i ubijenih Srba u vojnom zatvoru Lora u Splitu.

PETAK, 11. MAJ 2001.

11. SRJ je pristupila Okvirnoj konvenciji o zaštiti nacionalnih manjina Saveta Evrope, što je još jedan korak ka prijemu SRJ u punopravno članstvo te organizacije. Pristup je u Strazburu potpisao savezni ministar za nacionalne manjine Rasim Ljajić.

12. Savezni parlament oduzeo je poslanički imunitet Nikoli Šainoviću (bivšem srpskom premijeru) i Jovanu Zebiću (bivšem saveznom vicepremijeru) kako bi mogli da se pojave pred istražnim sudijom. Oni su optuženi zajedno sa nedavno uhapšenim bivšim jugoslovenskim predsednikom Slobodanom Miloševićem za velike finansijske malverzacije.
13. Već nekoliko dana Vladu Srbije potresa prvi javni seksualni skandal u njenoj istoriji. Vuk Obradović, potpredsednik Vlade, šef Komisije za ispitivanje zloupotreba u privredi i finansijama i lider Socijaldemokratije optužen je od strane nekih svojih saradnika u stranci i Vladi za, kako su to one sročile, "najopskurnije seksualno zlostavljanje" i "pozive lascivne sadržine u cilju seksualnog intimiziranja". Slučaj je dobio na ozbiljnosti kada je jedna članica Obradovićeve partije (povezana sa zahtevom za njegovu smenu) podnela tužbu protiv Obradovića za pokušaj kidnapovanja. Predsedništvo stranke i oštećene žene s jedne i glavni odbor i Obradović s druge strane uzajamno su se smenili. Predsedništvo vladajuće koalicije u Srbiji (DOS) donelo je danas odluku da smeni Obradovića sa mesta u Vladi i Komisiji i zahtev će se naći pred srpskim parlamentom. Obradović smatra da njegovo smenjivanje znači pokušaj da se omete istraga o kriminalnim radnjama bivšeg režima, ali i nekih ljudi koji su sada na vlasti, i da je ceo slučaj dugo planiran od strane moćnih finansijskih lobija.
14. U deo tampon zone na istočnoj granici Kosmeta ka opštini Bujanovac (u koji jugoslovenska vojska još nije ušla) već nekoliko dana vode se borbe posvađanih grupa šiptarskih terorista.
15. KFOR je u okolini Peći na Kosmetu zaplenio kamion pun oružja sa bosanskim tablicama i uhapsio 7 ljudi. Pretpostavlja se da je oružje bilo namenjeno teroristima sa juga Srbije.
16. Glavni tužilac Tribunala u Hagu Karla del Ponte izjavila je da bi prve optužnice za zločine nad Srbima na Kosmetu mogle biti sastavljene do kraja ove godine.
17. Studenti i osoblje Filozofskog fakulteta u Beogradu evakuisani su iz zgrade pošto je upravi javljeno telefonom da je na fakultetu podmetnuta bomba. Policija je posle pretresa zgrade zaključila da je uzbuna bila lažna.

SUBOTA, 12. MAJ 2001.

18. Njegova svetost patrijarh srpski Pavle osveštao je prvu crkvu sagrađenu na Novom Beogradu. Crkva je posvećena sv. Vasiliju Ostroškom,

svecu iz Crne Gore, i sagrađena je u neobičnom arhitektonskom stilu. Svečanoj akademiji posle osvećenja prisustvovao je i predsednik SRJ Vojislav Koštunica.

19. Premijer Srbije Zoran Đinđić otvorio je Poljoprivredni sajam u Novom Sadu. Đinđić je rekao da će poljoprivreda u narednom periodu zauzeti prioritarno mesto u srpskoj privredi.
20. Na Ravnoj Gori je obeleženo 60 godina početka ustanka Ravnogorskog pokreta Draže Mihajlovića. Skup kome je prisustvovalo oko 30.000 ljudi organizovao je Srpski pokret obnove Vuka Draškovića.
21. KFOR nije dozvolio predsedniku Saveznog komiteta za Kosmet Momčilu Trajkoviću da poseti porodice ubijenih Srba u Kosovskoj Vitini. Trajković je izjavio da će naći načina da ode u Vitinu.
22. Vojska Jugoslavije objavila je da Vojni sud u Nišu vodi postupak protiv svoja 193 vojnika (uglavnom Srba) zbog teških krivičnih dela počinjenih nad kosmetskim Šiptarima tokom proleća 1999. godine. Neki od njih osumnjičeni su i za ratne zločine.

NEDELJA, 13. MAJ 2001.

23. Američki državni sekretar Kolin Pael najavio je da će Amerika u narednoj godini prekinuti praksu slanja odvojene pomoći Srbiji i Crnoj Gori: pomoć će od 2002. dobijati samo zajednička država. Kosmet će se ipak tretirati kao "posebna obračunska jedinica" i pomoć koja je predviđena za tu pokrajinu gotovo je ista kao i za ostatak SRJ.
24. Nedavno je crnogorski predsednik Milo Đukanović izrazio želju da mu pregovarač o budućim odnosima Srbije i Crne Gore sa srpske strane bude samo srpski premijer Zoran Đinđić "jer je on budućnost Srbije", a ne predsednik SRJ Vojislav Koštunica "jer pripada prošlosti". Đinđić je povodom te želje poručio Đukanoviću da je baš on "arhaični političar", jer moderni političari teže integracijama. Đinđić dodaje i da "neće ulaziti u političke sukobe sa Koštunicom".

PONEDELJAK, 14. MAJ 2001.

25. NATO je doneo odluku da Vojska Jugoslavije (VJ) 24. maja uđe u poslednji preostali deo tampon zone na istočnoj granici Kosmeta koji nije pod kontrolom vlasti SRJ (tzv. sektor B). U tom delu, dugom 85 i širokom 5 kilometara, najveća je koncentracija šiptarskih terorista. Generalni sekretar NATO-a Džordž Robertson izjavio je da je na odluku uticao i "veliki uspeh u jačanju mera poverenja između srpskih vlasti

i lokalnih Šiptara” koje sprovode srpske vlasti na jugu Srbije. On je pozvao teroriste da polože oružje i izjavio da “pretnje i napadi *naoružanih elemenata* neće zastrašiti NATO i KFOR”. Šiptarski teroristi ponavljaju svoje pretnje da će ulazak VJ u sektor B značiti krvoproliće i pojačali su napade na vojsku i policiju sa svih svojih uporišta, naročito iz sela Oraovica koje se nalazi van tampon zone. Komandant KFOR-a Torsten Skijaker izjavio je da će do 24. maja pripadnici “oslobodilačke vojske Preševa, Bujanovca i Medveđe” moći da se povuku na Kosmet *bez posledica*. Šef UNMIK-a Hans Hakerup poručio je teroristima da će, ako naoružani uđu na Kosmet, biti uhapšeni.

26. Šefovi diplomatija Evropske Unije (EU) odložili su Donatorsku konferenciju za SRJ planiranu za kraj maja i dogovorili da se ona održi 29. juna. To je učinjeno da bi se SRJ “pružila šansa da reši problem saradnje sa Tribunalom u Hagu”. Predlog za odlaganje došao je iz Amerike posle nedavne posete predsednika SRJ Vojislava Koštunice toj zemlji, jer Amerika ne želi da u ovakvoj situaciji učestvuje kao donator. Svi su se saglasili da je bolje sačekati nego držati Konferenciju u krnjem sastavu. Stručnjaci u SRJ se slažu da to odlaganje nije opasno, ali da bi ponovno odlaganje za jesen, kako kaže Goran Pitić, srpski ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom, “pokopalo svaku nadu da će se SRJ ekonomski uspraviti”.
27. Srpski premijer Zoran Đinđić razgovarao je u Beogradu sa predsednikom Srpskog nacionalnog vijeća u Hrvatskoj Miloradom Pupovcem o hrvatskim lokalnim izborima 20. maja. Oni su se složili da je potrebno veće učešće Srba u političkom životu Hrvatske, jer Srbi nemaju predstavnike ni u sredinama gde ih ima veoma mnogo, na primer u Kninu i Glini. Izlazak Srba na hrvatske lokalne izbore podržao je narednih dana i predsednik SRJ Vojislav Koštunica.

UTORAK, 15. MAJ 2001.

28. Predsednik SRJ Vojislav Koštunica i šef diplomatije SRJ Goran Svilanović sastali su se u Berlinu sa nemačkim predsednikom Johannesom Rauom, kancelarom Gerhardom Šrederom i šefom diplomatije Jozefom Fišerom.
29. Šef UNMIK-a Hans Hakerup potpisao je “ustavni okvir za privremenu samoupravu na Kosovu”. Sporazum je potpisan posle najava da će zahtevi ekstremnih Šiptara biti usvojeni i

posle serije protesta kosmetskih Srba i vlasti iz Beograda. Predviđeno je da kosmetski parlament ima 100 šiptarskih poslanika, 10 srpskih i 10 pripadnika ostalih manjina. Nisu usvojeni srpski predlozi za specijalne mehanizme za sprečavanje preglasavanja u takvom parlamentu, kao i nijedan drugi srpski zahtev. Pokrajina će čak dobiti i predsedništvo. Lider Srba sa severa Kosmeta Marko Jakšić izjavio je da je Hakerup tim potezom nagradio zločince, dao Kosmetu vojsku (u obliku Kosovskog zaštitnog korpusa) i pravo da sklapa međunarodne ugovore, i da Šiptarima “čak nije rekao ni da neće biti referenduma”. U ovakvim okolnostima Srbi neće izaći na kosmetske izbore najavljene za 17. novembar, a konačnu odluku doneće zajedno sa srpskim i jugoslovenskim vlastima i Srpskom pravoslavnom crkvom.

Savetnik predsednika SRJ Predrag Simić izjavio je da međunarodna zajednica ovaj potez opravdava tezom da će se šiptarski lideri sa Kosmeta umiriti time što se izašlo u susret njihovim ekstremnih zahtevima; Simić, međutim, objašnjava da se to neće desiti jer im se ovim ustavnim okvirom “samo povećavaju apetiti”. Demokratska stranka Srbije Vojislava Koštunice smatra da je Hakerupov zakonski paket “omalovažavanje institucija naše države”.

SREDA, 16. MAJ 2001.

30. Već nekoliko dana traje izuzetno jak napad šiptarskih terorista iz sela Oraovica kod Preševa na vojsku i policiju (selo se nalazi van tampon zone na istočnoj granici Kosmeta). Ponude predsednika Državnog koordinacionog tela za jug Srbije Nebojše Čovićića o mirnom rešenju krize su propali. U napadima terorista je poginuo šiptarski dečak Riza Ibrahim, a teroristi su pripremali i poznati scenario sa Kosmeta po kome bi namerno izazvali izbegličke kolone svojih sunarodnika koje je onda trebalo da snime unapred spremne ekipe Televizije Kosovo. Vojska Jugoslavije (VJ) je polako ulazila u selo jer su teroristi koristili civile kao živi štit.

Danas je u Oraovicu konačno uveden red. Oko 200 terorista se predalo VJ i KFOR-u, a u selu su ostale velike količine oružja. Nebojša Čović je odmah otpočeo “jačanje mera poverenja” između srpskih vlasti i Šiptara, koje svet zdušno pozdravlja: odmah je počela izgradnja puta Oraovica-Preševo i uspostavljanje kontakata sa lokalnim Šiptarima.

31. Šef jugoslovenske diplomatije Goran Svilanović učestvovao je na ministarskom samitu zemalja jugoistočne Evrope u Tirani u Albaniji. On se susreo i sa svojim albanskim kolegom Paskalom Miljom i s njim dogovorio skoro otvaranje ambasada u dve zemlje.
32. Jugoslovenski vojni ministar Slobodan Krapović susreo se u Atini sa svojim grčkim kolegom Akisom Cohacopulosom. Ministri su potpisali sporazum o vojnoj saradnji Grčke i SRJ. Oni su se dogovorili i da Grčka bude posrednik u pristupanju SRJ programu NATO-a "Partnerstvo za mir" koje se planira za jesen ove godine.
33. Danas je zasedala Komisija za istinu i pomirenje, koju je po ugledu na slične institucije u Južnoafričkoj Republici (JAR) i nekim drugim zemljama formirao predsednik SRJ Vojislav Koštunica. U radu je učestvovao i Aleks Borejn, osnivač takve institucije iz JAR, koji će od sada biti stalni savetnik jugoslovenske komisije. Komisija ima zadatak da razjasni uzroke ratova na teritoriji bivše SFRJ.
- ČETVRTAK, 17. MAJ 2001.**
34. Posle dugih i napornih pregovora Državnog koordinacionog tela za jug Srbije na čelu sa Nebojšom Čovićem sa šiptarskim teroristima na jugu Srbije, uz posredovanje specijalnog izaslanika NATO-a Pitera Fejta, danas su demilitarizovana sela Lučane i Turija u kriznom delu juga Srbije na granici sa Kosmetom. Teroristi su se povukli na okolna brda, a za njima je ostala velika količina oružja. Vojska Jugoslavije (VJ) i policija napustili su kontrolne punktove na obodima sela. Dok je operacija trajala, teroristi su kod vrha Sveti Ilija kod Vranja ubili u zasedi kapetana Vojske Jugoslavije Velišu Kijanovića, dok je nekoliko oficira povređeno.
35. Potpredsednik Svetske banke (SB) Johanes Lin i koordinator za jugoistočnu Evropu Kristijan Portman počinju četvorodnevnu posetu SRJ. Oni će se sastati sa predsednikom SRJ Vojislavom Koštunicom i saveznim premijerom Zoranom Žižićem. Lin je izjavio da će se Donatorska konferencija za SRJ održati 29. juna bez obzira na stav Amerike i stepen saradnje SRJ sa Tribunalom u Hagu, "jer se SB bavi ekonomskim pitanjima a politiku ostavlja drugima".
36. U Beču se privodi kraju nova runda pregovora pet država naslednica SFRJ o deobi imovine bivše zajedničke zemlje. Šef delegacije SRJ Dobrosav Mitrović ocenjuje ove pregovore kao vrlo neuspešne jer se "sve vrti u krug", a neke naslednice, naročito Hrvatska, postavljaju stalno nove i nove zahteve.
37. Guverner Narodne banke Jugoslavije (NBJ) Mladan Dinkić izjavio je da je 200 miliona maraka od prodaje Telekomu Srbije završilo kao mito i kao glavnog organizatora te pljačke optužio bivšeg ambasadora SRJ u Vatikanu Dojčila Maslovarića. Telekom Srbije (srpske telekomunikacije) prodat je pod sumnjivim okolnostima za 1,3 milijardi maraka italijanskom STET-u i grčkom OTI-ju za vreme Miloševićeve vladavine. Taj novac je odigrao veliku ulogu u održavanju bivše vlasti.

priređio: Nikola Le'i